

ממשלת ישראל רחטה את הרעיון מכל וכל, ולמעשה בלי ויכוח ודיון. היא רחטה אותו ב-1967, כפי רחטה פקוחות הודמנות היסטורית יחידה במינה. היא העדיפה את ההתנחלות, גזל-הקרקעות, הסיפוח הוהחל.

כמה ישובים עלובים, שהם כיום ריקים-למחצה, היו חשויים ביום מן ההודמנות ההיסטוריות לעשות שולם.

ויש לזכור: זה לא קרה בימי שלוט הליכוד. זה קרה כאשר שלטה מפלגת העבודה, בהנהגת לוי אשכול — וגם בימי הממשלות של גולדה מאיר ויצחק רבין, שבהן כיהן גם שימיעון פרס.

לא מכבר שוחחתי עם אורי עמית, ראש עיריית רמת-גן, שהוא נץ. תוך כדי שיחה על העניין הפלסטיני הפלטי: "אפשר היה לעשות את זה ב-1967, אבל עכשיו זה בלתי-אפשרי". את המשפט הזה אני שומע עתה לעיתים קרובות מפי ראשי הממשלה. **אפשר לשאול: אם כן, איפה היתום ב-1967, כאשר צעקנו זאת מזרי יום?**

וצריכים להוסיף: מעולם לא מאוחר מדי. מה שהיה נכון אז, נכון גם כיום.

משך כמה שנים קיוה שחאדה כי ממשלת ישראל תתפכח ותעז מור על טעותה הנוראה.

ממשלת-ישראל אסרה כל פע לית פוליטית בגדה. אסור היה להיפגש ולשוחח על עתיד העם הפלסטיני. אסור היה, כמוכזן, להקים מוסדות, ועדות, אגודות. כמה מחבריו הטובים (וה"מתונים") של שחאדה גורשו על-ידי משה דיין אל מעבר לגבול, בגלל פעילות כזאת.

את החלל הריק פילא אנה'ף, אחרי שישאר ערפאת, מנהיג פת"ח, השתלט באירגון ב-1968. רוח חדשה נשבה בגדה.

ב-1976 נערכו בחירות בעיריית, ובכולן נבחרו חסידים-אש"ף. דור חדש של מנהיגים עלה על הבמה, אנשים מסוגו של כארים ח'לף, שנבחר כראש עיריית רמאללה. שחאדה ובני-דורו ירדו מן הבימה.

הוא לא שינה את דעתו. מדי פעם בפעם הורמן לנו לשוחח, והוא רבך ברעיונותיו. אך הוא הבין כי אש"ף הוא המייצג עכשיו את העם הפלסטיני כולו, וכי אירגון זה יצטרך להגשים את הרעיון.

הוא חדל מן הפעילות הפוליטית, אף שנענה מדי פעם להזמנה לבוא ולהרצות לפני חוגים יהודיים. אולם הוא לא היה מורמר. הוא ראה, כסיפוי רב, כיצד מאמץ לעצמו אש"ף את הרעיונות שהוא הטיף להם במשך זמן כה רב. בהנהגת ערפאת פסל האירגון הייצוגי את הרעיון הלאומני-הקיצוני של האמנה הפלסטינית, וגם את הרעיון של "מדינה דמוקרטית חילונית בכל פלסטין", ואימץ לעצמו את הרעיון של שחאדה: מדינה לאומית פלסטינית בגדה וברצועה, תוך דרי קיום עם ישראל.

מבחינה זו עזיו שחאדה ניצח.

ניגוד לגיבורי-שולם אחרים, כמו טעיד המאמי, עיצאם אל-סרטאוי ופאהד קווסמה, שנרצחו בשל תמיכתם באותו הרעיון עצמו, לא נרצח שחאדה בשל כך, אף שהיה תמיד מוכן לכך.

הוא הקריב את חייו על מייזב חשוב אחר — המאבק למען טוהרה-מידות ונגד השחיתות בקרב עמו שלו. נראה כי בני מישפחתו של שופט מושות, שמעלליו נחשפו על-ידי שחאדה, שחטו אותו כנקמה. כנראה לאיש כמוהו, היה אמיץ בעניינים אורחיים כמו בעניינים לאומיים. **מדוע לא הלכתי הלווייה?** אילו הצטרפתי לעדת הצבועים והמתחפרים, הייתי עולה לאשר בנובחותי את הכלל המקובל עליהם: ערבי מתוך הוא ערבי מת. ערבי מת הוא ערבי מתוך. העולם הזה 2519

אתה והשקל

מה בוער על ראשו של קופמן

בתוכנית ערב חדש ביום ראשון האחרון הגיב שרה-מישטרה חיים ברילב להתקפות עליו מצד ה"כ" הוות חיים קופמן במילים: על ראשו של סגן שרה-האוצר לשעבר נוער הכובע.

ברילב פלט רסיס מידע חשוב. קצה חוט של סקופ. כמה, בעצם מדובר? לא מכבר פנתה חברה בשם בוני הבירה לבית-המישפט הגבוה לצדק בעתירה שנועדה למנוע מכריה במיכרז של מיגרש יקר במרכז ירושלים.

העותרים, רובם משקיעים יהודים חרדיים מארצות-הברית, שמאחוריהם עומד אחד יעקב קרייבוב, טענו בעתירה המדיהמה, שהם פנו בחודש פברואר '84 אל קופמן, שהיה אז סגן שרה-האוצר, וביקשו ממנו למסור להם ללא מיכרז מיגרש בן שניים וחצי דונם, באזור שמואל הנביא, כדי לבנות עליו ידירות לזכאים.

קופמן ואחר-כך השר שלו, יגאל כהן אורגה, הסכימו למסור את הקרקע ללא מיכרז. וכנה-אורגה אף כתב זאת בכתב-יד, במיכרז שהועבר לעורך-דינים של העותרים.

אחרי שבוני הבירה השיגו את האישורים ממישרד-השיכון וממרכז השקעות בארצות-הברית, כפי שנדרשו, התברר שמינהל מקרקעי-ישראל אינו נותן קרקע השייכת לו, בערים הגדולות, ללא מיכרז.

קופמן וכנה-אורגה הסבירו שהם הכתיחו מה שהכתיחו על-פי נוהלים קבועים בחוק, המאפשרים מתן הקלות למשקיע-יחיד.

בינתיים הוגש לבג"ץ מיסמך נוסף,

שסיפר על שיטה להשגת קרקעות ללא מיכרז. השיטה יוחסה לברוך (ברוכ'ה) אברמסון, עסקן-חרות, ששירת בשעתו כמינהלן במישלחת-הרכש בניו-יורק.

כמיסמך נאמר כי אברמסון מסדר מיגרשים לקבלנים ללא-מיכרז. בדרך הבאה: הוא נוסע לארצות-הברית, מכיז ומכתבים ואישורים מיהודים שהם

עסקן אברמסון בלי מיכרז

מסכימים להשקיע בישראל. אישורים אלה מושגים מיהודים קרובי-מישפחה, או תמורת תשלום. באמצעות האישור רים מקבלים פטור ממיכרז. אבל ההשקעה לבניית המיגרש אינה באה מיהודי

ארצות-הברית, אלא ממכירת הדירות בבניין שנבנה במיגרש, שהושג ללא מיכרז.

אברמסון, לשעבר חבר הנהלת קבוצת הכדורגל בית-ר ירושלים, ממקורני יורם ארידור וכנה-אורגה, היה נביית במישרד-האוצר בתקופה ששני חבריו שימשו שם בתפקידים השכירים. העולם הזה פנה בזמנו לאברמסון וביקש את תגובתו. לרבריו, הוא היה שכיר בבוני הבירה, שבעליה הכתיחו שהם יספקו כסף מחו"ל. מרכיבו עלה שהוא פרש מהחברה אחרי שכספו לא שולם לו. על השיטה שיוחס לו הוא הגיב באמירה: "הלוואי שזה היה נכון. אילו אחוז מכך היה נכון, הייתי מיליאדר".

נניח. על כל פנים, כך התנהלו הדברים במישרד-האוצר, ולא רק בלישכתו של סגן שרה-הקלאות מ"ר כאל דקל.

כסופו של רבר עיסקת בוני הבירה לא יצאה אל הפועל. כג"ץ דחה באחרון-נה את עתירתה, כטענה שהמשקיעים האחרים נעלמו ונתורו רק בוני הבירה. שחלקם בהשקעה הוא רק שיטת (בתחילה דובר על השקעה כוללת של 36 מיליון דולר). פרט מעניין: בג"ץ קבע שפניית העותרים למישרד איהם היפנה אותם קופמן לא היתה במקום ולא היה בה כל צורך. על כל פנים, משהו בארצות-הברית לא רוה נחת מהעניין כולו, והעביר חומר מרשיע. דבריו, למישרד, מידידי ברילב כטלוויזיה ניתן היה להבין שגם עניין זה עשוי להיות מטופל בקרוב.

סודות החשבשבת

מי בודק את דפי-החשבון ששולחים הבנקים בכל כמה ימים? גם מנהל-חשבונות בחברות גדולות מתעצלים לבודק את אמיתות המיספרים. שלא לדבר על לקוחות פרטיים.

אבל מי שעושה בדיקה שיטתית, עשוי לגלות הפתעות בלתי-נידעיות. הד"ר אברהם מילן, בעל חברת תוכנה למחשבים חשבשבת, פיתח תוכנה עיסקת לנייהול חשבונות ותאמת-כנסים. יותר מ-900 לקוחות שלו כבר נהנים מגילויי-התוכנה.

התברר שחשבים בחברות גדולות, שעשו התאמה בין דפי-המחשב מהבנקים דפי ניהול-החשבונות שלהם, גילו טעויות לרעתם במיליוני שקלים — בצורת עמלות לניהול חשבונות וחיוכים לא-בנוניים.

לדיברי מילן, המצער בכל העניין הוא שאחרי שהחשב העיר את תשומת-ליבו של מנהל-הבנק, פסקו משום-מה הטעויות. הטעויות אינן נחלת בנק אחד. הן דומות אצל הבנקים השונים.

שרות לעשירים

כמה עולה אחות צמורה יומם ולידה לחודש שלם? מי שזוקק לשרות כזה, שלא נדע, יצטרך לשלם כ-4000 דולר בחודש. החשבון מורכב ממחיר התדלתי לשעה, ביום חול, של 6000 שקל פלוס מע"מ.

מי נזקק לשרותים אלה? מתברר שלא רק חולים פרטיים ועשירים, אלא גם בתי-חולים. שתי חברות מעסיקות אחים ואחיות פרטיים. האחת, סיעוד, היקרה מעט יותר, והשניה, ורד, צעירה ודינמית, שבראשה עומד מאיר גלר.

מנהל גלר בבית-חולים ובבית

אצלה מחלקה עצמאית ליחס-יציבורי, בשיתוף רשת קוראופ של חברת-העובדים. בראש היחידה עומד אברי רביב, לשעבר דובר תברת-החשמל ומקורב אף הוא לליברלים. בינתיים מתברר שהשם המקורי והסמל לגוף, האמור לגייס את הכסף להסתדרות, לטיפול בעובדים מובט'ים, היה ניצן לצמיחה. אחרי שמישהו נזכר שניצן זהו גם שמה של אגודה לטיפול בילדים קשיי למידה והס-תגלות, והבין את הקונטציה השלילית לשם כזה ולמיבצע מזכיל ההסתדרות עצמו, ישראל קיסר, מצא את השם החדש.

אצלה מחלקה עצמאית ליחס-יציבורי, בשיתוף רשת קוראופ של חברת-העובדים. בראש היחידה עומד אברי רביב, לשעבר דובר תברת-החשמל ומקורב אף הוא לליברלים. בינתיים מתברר שהשם המקורי והסמל לגוף, האמור לגייס את הכסף להסתדרות, לטיפול בעובדים מובט'ים, היה ניצן לצמיחה. אחרי שמישהו נזכר שניצן זהו גם שמה של אגודה לטיפול בילדים קשיי למידה והס-תגלות, והבין את הקונטציה השלילית לשם כזה ולמיבצע מזכיל ההסתדרות עצמו, ישראל קיסר, מצא את השם החדש.

פירסומאי שפירא בעיות הסתגלות

הה ארליך מהליברלים, עשה הסכה פוליטית ושכ-ל מיקצוע שבו הוא מתמחה. עד עתה הוא קיבל שכר ממפעילי-תרבות של הוועדה-הפועל, עד להקמה הפורמלית של קשרים, שתורכב משותפות של חברות הפיר-סום פלד. בינג ליניאל מיפעילי-תרבות ושפירא אישית. סולר הסכיר לשפירא, שאת העבר דה לפרויקט עושה כהתנדבות חברת בינג ליניאל, הקשורה בטבורה להס-תרות מכיוון אחר: באחוזנה הוקמה

במה להשקיע? מחליפים ידיים

שבוע של מימושים צפוי בבורסה. אך אלה הם מימושים דה-לוקס, ללא ידירת שערים. המרובר בהחלפת ידיים של חבילות מניות בעסקות מחוץ לבורסה. מלבד ההשקעה הבטוחה הקבועה בירוק השחור, נסתמים סידקי-השקעה אחרים, לכן, הצעת השבוע, למי שלא פוחד להכניס את הראש לבורסה: להת-בצר במניות טובות ולהמתין שהזמן יעשה את שלו. השבוע הוא שבוע של ציפיות, ואחרי חגיגת-הנכונה עשויים להתבהר כמה דברים. עצה לחג: יש להישמר ממניות מ"חשבים — תוכנה ומו"פ (מחקר ופי-תוח) — וכמוכן יש לשים לב לשמור-עות שיש להן רגליים, על קשיים אצל חברות שונות, בעיקר כנפי-הבנייה.

מתנות לחג

מוספים מיוחדים של מגאזינים ועיתונים יומיים, המגיעים ארצה מתו"ל, מלאים בהצעות למתנות לחג — חגיגה-מולד וחגיגות סוף-השנה האזרחית. גם בארץ החלו הכנות למתנות לחגים, כשהכוננה היא לפסח, חגיגה-אביב.

התוכנית הכלכלית גרמה לכך, שבמפעלים רבים הוחלט עם הפסח הבא עלינו לטובה, לכן, כבר בחודש ינואר יחל בולמוס של פניות לוועדי-עובדים ולמפעלים, לקראת הקניית הבאות, הנאמדות בסך כולל של כ-75 עד 80 מיליון דולר. קהל הרוכשים הפוטנציאלי הוא נציגי 11.500 ועדי עובדים ואירגוני-קניית גדולים.

מי שמקדים רפואה למכה יעקב אלזש, מנכ"ל חברת בימות העיר, המטפלת בירידיים לוועדי-עובדים, פעמיים בשנה. כבר בחודש הבא הם מארגנים יריד כזה, ואלוש כבר מריח מה יהיה סוג המתנות והמחיר שישולם עבורם לקראת החג הבא. המתנה הממוצעת לעובדים בסך טור הציבורי תהיה השנה 50 דולר, ביצירני 70 דולר ובעסקי עד 200.

להיות השנה רחילה, כרגיל, מצוירי חשמל, והעדיפויות הן למחממים שר-נים ולטוסטרים משוכללים. המציאות הכלכלית תביא ליריד הקרוב של אלזש גם חברות אחרות, המוכרות לעובדים במיבצע, ללא שום קשר לפסח. היקף מיבצעים אלה, שבי-סם ניתנות הנחות עד 40 אחוז, הוא כ-80 מיליון דולר. להצטרפות השנה למ בדיקות במכוני-לב או הצטרפות למ כוני-ביירות וגם מכונות קטנות, תחת הסיסמה: "מכונות שניה למישפחה".

צח — לא עם גניש

בניגוד לפירסום קודם כמרוך זה (העולם הזה 20.11.85), אישי-העסקים חיים צח אינו מייצג את הקבלן שלום-אהרון גניש מעבר לים או בכל מקום אחר. בדיקה העלתה, שאין שום קשר בין צח לקבלן. צח עוסק עתה בעיסקי כימיכלים בדרום-יזל, כשהמפעל שהקים ניוון ממענקים אצל מישפחתו, הנמצאת באר-סטיל המחפשים מקומות-תעסוקה לכורים שנפלטו מהמכרות. צח בן 36 וחצי, הפועל בעסקיו בחו"ל, בעיקר באנגליה, בא לביקורי-מולדת אצל מישפחתו, הנמצאת כאן. תחום העיסוק הנוכחי אינו זר לו — בעבר הוא עסק בכימיקלים גם בארץ. כנציג ציטריין